

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722 11 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2913, AKCINIŲ BENDROVIŲ
ĮSTATYMO NR. VIII-1835 37¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR.
XIIP-2914 IR VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2915 (TAP-19-815(2)) (TAIS NR. 19-5081(3))**

2019-06-12 Nr. NV-1644

Vilnius

Rengėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslas: pateikti Seimui išvadą dėl Seimo Antikorupcijos komisijos parengtų Valstybės ir savivaldybės įmonių, Akcinių bendrovių ir Viešųjų įstaigų įstatymų pataisų, kuriomis siūloma patikslinti/nustatyti reikalavimus vadovams, atsižvelgiant į STT antikorupcinio vertinimo išvadą „Dėl vadovaujančių asmenų nepriekaištingos reputacijos ir atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės ar bausmės“.

Dabartinė situacija: pagal galiojantį teisinį reguliavimą valstybės ir savivaldybės įmonių, bendrovių, viešųjų įstaigų vadovais gali būti asmenys, padarę, pvz., korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, tačiau atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės ar bausmės. Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme įmonės vadovui nustatyti nepriekaištingos reputacijos kriterijai Baudžiamajame kodekse nustatytų veikų padarymo atvejais siejami iš esmės tik su asmens turimu teistumo statusu. Tais atvejais, kai kandidatas į valstybės ar savivaldybės įmonės vadovus teismo nuosprendžiu yra pripažintas padaręs tyčinę nusikalstamą (įskaitant ir korupcinio pobūdžio) veiką ir atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės, pagal galiojantį teisinį reguliavimą jis yra laikomas nepriekaištingos reputacijos asmeniu. Toks asmuo galėtų pretenduoti į valstybės ar savivaldybės įmonės vadovus.

Įstatymų pakeitimų projektais siūloma:

- Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą papildyti nuostata, kad asmuo negali būti įmonės vadovu, jeigu yra pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo, bet nuo baudžiamosios atsakomybės atleistas, ir nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo dveji metai;
- Akcinių bendrovių ir Viešųjų įstaigų įstatymuose siūloma nustatyti konkrečius nepriekaištingos reputacijos reikalavimus valstybės/savivaldybės valdomos bendrovės (įskaitant dukterines) ir viešosios įstaigos, kurios savininkė arba dalininkė, turinti daugiau kaip pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė ar savivaldybė, vadovams.

Esmė: pritarti Seimo Antikorupcijos komisijos parengtų Valstybės ir savivaldybės įmonių, Akcinių bendrovių ir Viešųjų įstaigų įstatymų pataisų tikslui, tačiau pasiūlyti tobulinti Įstatymų projektais siūlomas teisinio reguliavimo priemones:

- siūlytina detalių reglamentavimą dėl vadovo nepriekaištingos reputacijos nustatyti Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme, o Akcinių bendrovių įstatyme ir Viešųjų įstaigų įstatyme pateikti blanketinę normą, pagal kurią reikia vadovautis konkrečiomis Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo nuostatomis, kadangi siūlomo nustatyti teisinio reguliavimo specifika pagrįsta būtent valstybės ar savivaldybės dalyvavimo juridiniuose asmenyse pagrindu;
- vadovaujantis Baudžiamojo kodekso 97 straipsnio 3 dalies 1 punktu, asmenys, kuriems bausmės vykdymas buvo atidėtas, laikomi turinčiais teistumą laikotarpiu, kuriam buvo atidėtas bausmės vykdymas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad siūlomos Įstatymų projektų

nuostatos būtų perteklinio pobūdžio Baudžiamojo kodekso 97 straipsnio atžvilgiu. Taip pat minėtina, kad Baudžiamojo kodekso 97 straipsnio 7 dalis nustato teismo diskrecinę teisę, suėjus ne mažiau kaip pusei teistumo termino, nuteistojo prašymu sutrumpinti teistumo laiką arba panaikinti teistumą;

- pastebėtina, kad atskirais atvejais, esant atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindams, asmens atžvilgiu vykdomas ikiteisminis tyrimas ar baudžiamoji byla gali būti apskritai nutraukiami (pvz., Baudžiamojo proceso kodekso 212 straipsnis, 235 straipsnio 1 dalis). Šiais atvejais apkaltinamasis teismo nuosprendis nebūtų priimamas, t. y., šis klausimas būtų išsprendžiamas atitinkamai (priklausomai nuo teisinio pagrindo) prokuroro nutarimu, ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi ar sprendimu, teisėjo ar teisėjų kolegijos nutartimi. Atsižvelgiant į tai, kyla klausimas, kodėl asmens nepriekaištingos reputacijos praradimas siejamas tik su teismo nuosprendžiu, kuriuo asmuo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės. Minėta Įstatymų projektų nuostata kelia abejonių ir dėl jų galimos neatitikties proporcingumo principui. Manytina, kad siekiant atitikties proporcingumo principui turėtų būti atsižvelgiama į padarytos nusikalstamos veikos pobūdį ir sunkumo laipsnį, pavojingumą ir kitas aplinkybes, kurios galėtų būti reikšmingos vertinant ribojimo būti skiriamam vadovu tikslingumą ir proporcingumą.

Derinimas:

- po klausimo aptarimo 2019 m. birželio 4 d. Tarpinstituciniame pasitarime teikiamas patikslintas išvados projektas, suderintas su Teisingumo, Vidaus reikalų ministerijomis ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

Dalykinio vertinimo išvada: siūlytina patikslintą projektą svarstyti Vyriausybės 2019 m. birželio 12 d. posėdyje (darbotvarkės 20 klausimas).

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. 8 706 63 789, el. p. saulius.gaigalas@lr.lt